

УДК 636.39.034 338.43

Вдовенко Наталія Михайлівна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри глобальної економіки,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

Грищенко Наталія Петрівна

*кандидат сільськогосподарських наук,
старший викладач кафедри технологій
у птахівництві, свинарстві та вівчарстві,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

Марченко Ірина Олександрівна

*аспірант кафедри глобальної економіки,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

Вдовенко Наталия Михайловна

*доктор экономических наук, профессор,
заведующая кафедрой глобальной экономики,
Национальный университет биоресурсов
и природопользования Украины*

Грищенко Наталия Петровна

*кандидат сельскохозяйственных наук,
старший преподаватель кафедры технологий
в птицеводстве, свиноводстве и овцеводстве,
Национальный университет биоресурсов
и природопользования Украины*

Марченко Ирина Александровна

*аспирант кафедры глобальной экономики,
Национальный университет биоресурсов
и природопользования Украины*

Vdovenko Nataliia

*Doctor of Economics, Professor, and Honored
Agriculture Worker of Ukraine Head of the
Department of Global Economics,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

Grishchenko Nataliia

*Candidate of Agricultural Sciences,
senior lecturer in technology in poultry, pig and sheep,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

Marchenko Irina

*Graduate student of the global economy,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

**НОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ
КОЗІВНИЦТВА ПРИ ПІДВИЩЕННІ ПОПИТУ НА ПРОДУКЦІЮ**
**НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛИ
КОЗОВОДСТВА ПРИ ПОВЫШЕНИИ СПРОСА НА ПРОДУКЦИЮ**
**NEW MECHANISMS TO CONTROL THE DEVELOPMENT OF GOAT
BREEDING INDUSTRY WITH INCREASING DEMAND FOR THE
PRODUCTS**

Анотація. У статті досліджено питання підвищення попиту на продукцію козівництва, вивчення яких актуалізує питання удосконалення існуючих та створення нових механізмів регулювання розвитку галузі козівництва в Україні. Обґрунтовано прикладні проблеми застосування методичних підходів до регулювання галузі козівництва в контексті формування глобальних продовольчих систем та локальних ринків. Розроблено пропозиції для функціонування ринку вітчизняної продукції козівництва. Запропоновано виокремити нові галузі виробництва шляхом диференціації структури аграрного сектору.

Ключові слова: аграрний сектор економіки, козівництво, виробництво, механізм, ринок, біологічний актив, регулювання, галузь.

Аннотация. В статье исследованы вопросы повышения спроса на продукцию козоводства, изучение которых актуализирует вопросы усовершенствования существующих и создания новых механизмов для регулирования развития отрасли козоводства в Украине. Обоснованно прикладные проблемы применения методических основ непосредственно к регулированию отрасли козоводства в контексте формирования глобальных продовольственных систем и локальных рынков. Разработаны предложения для функционирования рынка отечественной продукции козоводства. Предложено выделить новые отрасли производства путем дифференциации структуры аграрного сектора.

Ключевые слова: аграрный сектор экономики, козоводство, производство, механизм, рынок, биологический актив, регулирование, отрасль.

Abstract. *In the article the questions of increase of demand for products of a goat, the study of which actualizes the issues of improvement of existing and creation of new mechanisms of regulation of development of goat breeding in Ukraine. Reasonably applied problems of application of methodological approaches to the regulation of the industry goat are considered. It is in the context of global food systems and local markets. Proposals for the operation of the domestic market for goat products are developed. It was proposed to allocate new industries through diversification of the structure of the agricultural sector.*

Keywords: *the agricultural sector, goat farming, manufacturing, mechanism, market, biological asset, regulation, industry.*

Підвищення попиту на продукцію козівництва актуалізує питання удосконалення існуючих та створення нових механізмів регулювання розвитку галузі козівництва в Україні. Сучасний стан розвитку вітчизняного ринку продовольчих товарів, впровадження міжнародних стандартів, характеризується виокремленням нових галузей виробництва шляхом диференціації структури аграрного сектору. Тому важливим є вивчення проблем функціонування галузі козівництва. Це спонукає до розроблення методичних засад вирішення питання імпортозаміщення на внутрішньому ринку вітчизняною продукцією козівництва та забезпечення населення доступними за ціною харчовими продуктами.

Питання напрямів регулювання розвитку галузей аграрного сектору економіки та вивчення особливостей структурування виробництва сільськогосподарської продукції знаходяться в центрі уваги різних провідних вчених-економістів. Серед них виділимо праці С.М. Кваші, Андрієвського В.Є., Діброви А.Д., Чистова С.М., Слотера Е.М., Стігліца

Дж. Е. та інших вчених [1, 2, 3, 6]. У науковій та фаховій літературі активно обговорюються дискусійні питання, пов'язані з пошуком напрямів підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника. Проблемою, яка стримує розвиток козівництва, як повноцінної галузі, полягає у відсутності виокремлення її від вівчарства. Таким чином, залишаються невикористаними можливості, що мають бути реалізовані з метою забезпечення повноцінного харчування населення.

Як показали дослідження, сучасні трансформації викликають зміни у продовольчому орієнтуванні населення. Так, платоспроможний попит диференціюється у напрямку розширення продуктової пропозиції споживчого ринку. Поруч із традиційними лідируючими продуктами споживання отриманої в галузі тваринництва, простежується підвищення попиту на продукцію козівництва. Нині є імпортозалежність України в даному виді продукції. Вона виникає через фактичну відсутність вітчизняного виробництва. Козівництво є однією з ланок єдиного економічного механізму аграрного сектора. Інтенсифікація розвитку цієї галузі не можлива без цілеспрямованого посилення державного втручання у вирішення проблем нормативно-правового забезпечення розвитку саме козівництва на міжнародних стандартах безпеки і якості продукції [1, 2].

Формування глобальних продовольчих систем та локальних ринків стимулює і сприяє розвитку виробництва різних видів продукції тваринництва. Вказане передбачає і необхідність структуризації її галузей. Зокрема, сучасний стан козівництва у зв'язку із загальним станом економіки України, об'єктивними галузевими проблемами знаходиться в стані фактичної відсутності промислових комплексів. При цьому, виробничі ресурси зосереджені переважно у домогосподарствах населення.

На сьогодні в Україні козівництво перебуває на етапі становлення повноцінної галузі. З цією метою потрібно розроблення технологічних регламентів та стандартів, адаптованих саме до міжнародних вимог.

Вчені економісти-аграрники намагаються у своїх дослідженнях довести, що вже сформована законодавча база відповідно має стимулюючий характер. Водночас нині відсутній сформований комплекс механізмів, заходів, методів та інструментів для відновлення та стимулювання розвитку виробництва продукції козівництва в Україні, є не достатньо ефективним та потребує доопрацювання.

До Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» від 05.12.2005 № 1456/11736, в частині біологічних активів і сільськогосподарської продукції тваринництва, на яку поширюється дане законодавче поле, козівництво входить у пункт вівчарства. Ми можемо чітко висвітлити дану редакцію: «вівчарство (козівництво) роздільно-тонкорунне, напівтонкорунне, напівгрубошерстне, грубошерстне».

Разом з тим, не дивлячись на велику кількість позитивних зрушень у галузі, дана класифікація не повною мірою сприяє повноцінному розвитку вітчизняного козівництва. Світова практика свідчить, що особливий негативний вплив відбувається через обмеженість визнання козівництва як окремого напрямку тваринництва, відсутність документального виокремлення як біологічного активу даного виду тварин.

Стимулювання розвитку галузі козівництва в Україні можливе лише за умови виокремлення її від вівчарства. З огляду на глобалізацію проблем сталого розвитку і багатофункціональність галузі, для забезпечення консолідації всіх можливих способів залучення капіталу та недопущення подальшого зниження обсягів продукції, основним напрямом є врахування особливостей виготовленої продукції при розведенні кіз, як біологічного активу і сільськогосподарської продукції на законодавчому рівні. Сучасний стан козівництва характеризується автономним існуванням. Слід черговий раз підкреслити і зосередити увагу на тому, що у нормативно-правовому полі відсутній окремий напрям, вид економічної діяльності тваринництва, такий як «козівництво». За таких умов повноцінний розвиток галузі ускладнюється через фактичну її правову відсутність.

Дослідженнями встановлено, що помилково обліковувати козівництво, як роздільно–тонкорунне, напівтонкорунне, грубошерстне, напівгрубошерстне. Світова селекція кіз на господарсько-корисні виробничі ознаки дозволила сформувати чотири напрями продуктивності та одну додаткову: молочну, м'ясну, пухову та шерстну (вовнову) продукцію кіз. Окремо розвивається напрям декоративного козівництва, що має значне поширення у країнах з високим рівнем життя населення, при якому кози розводяться для естетичного сприйняття. Стан розвитку продовольчого ринку, з врахуванням попиту на продукцію козівництва сприяє вирішенню питання виокремлення козівництва як окремого об'єкту біологічних активів та виду економічної діяльності серед галузей аграрного сектора економіки. Отже, є можливість прийти до висновку, що стимулювання пропозиції на продуктовому ринку викликає попит на продукцію козівництва. Таким чином, розвиток аграрного ринку потребує удосконалення нормативно-правової бази галузі козівництва в Україні. У цьому контексті нарощування пропозиції стримується не повністю налагодженим механізмом державного регуляторного розвитку галузі. Крім того, існуюче ототожнення вівчарства та козівництва потребує їх розподілення як двох окремих видів економічної діяльності. Виокремлення козівництва в окремий біологічний актив є концептуальною засадою відродження та сталого розвитку галузі. У сучасних умовах важливим є формування ринку продукції козівництва в Україні з урахуванням запропонованих у статті сучасних глобалізаційних складових економічного розвитку аграрного сектору економіки з чітко окресленою векторністю до становлення конкурентоспроможного аграрного бізнесу.

Література

1. Кваша С.М. Наслідки створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС для аграрного сектору вітчизняної економіки / Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства: монографія – К.: ННЦ ІАЕ, – 2015, – 320 с.
2. Плошик М. В. Умови функціонування ринкової економіки / М. В. Плошик / Економіка та держава. – 2011. – № 8. – С. 72 – 74.
3. Портер М. Е. Настанови, цінності, вірування і мікроекономіка добробуту / М.Е. Портер // Незалежний культурологічний часопис «І». – 2008. – № 53. – С. 35–46.
4. Вдовенко Н.М. Глобальні тенденції формування біологічних активів у вівчарстві Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – К., 2016. – Вип. 244. – С. 105–113.
5. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вивізне (експортне) внесення мито на живу худобу та шкіряну сировину» – [Електронний ресурс]. <http://minagro.gov.ua/node/8898>.
6. Регулювання аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції / за ред. Діброви А.Д., Андрієвського В.Є. – К., 2014. – 572 с.